De armzorg als deel der algemeene staatszorg.

IX.

Bij velerlei overeenstemming in afzonderlijke punten, onderscheidt zich echter het boek van den heer ALSTORPHIUS GREVELINK van dat van den heer BOER weder in de opvatting van de armen-quaestie in haar geheel. De heer GREVELINK is, — wij verzoeken, dat men een veel misbruikt woord niet misversta, — meer *practisch*, minder absoluut in zijne uitspraken, minder eenzijdig dan de heer BOER, hoewel ook de heer GREVELINK, gelooven wij, veelal in zijne bestrijding der staats-armzorg, beginselen en begrippen vooronderstelt en vooruitzet, die wij niet voor de onze erkennen en aannemen.

De heer GREVELINK onderscheidt, gelijk de heer BOER, gelijk trouwens allen doen, die deze kwaal tot een onderwerp van studie gemaakt hebben, tusschen de armoede, die het deel van alle tijden en maatschappijen is, en die anormale armoede, die in het bijzonder het kenmerk van onzen tijd schijnt te zijn. Doch, terwijl de heer BOER de oorzaak van het kwaad alléén zoekt in de ligtzinnigheid en onbezonnenheid der armenklassen, zich onophoudelijk voortplantende en vermenigvuldigende, buiten alle verhouding met de middelen van bestaan, hen verantwoordelijk stelt voor hunne armoede en die als eene regtvaardige straf aanmerkt van de door eigene schuld ontstane ellende, kent de heer GREVELINK een ruim deel toe aan oorzaken, gelegen zoowel buiten de magt, als den wil van den arme. Als »de *ware* oorzaken tot armoede des volks," noemt de heer GREVELINK op: »men had drukkende lasten en eene kostbare en verkwistende huishouding; men belemmerde de nijverheid; men sloot de eigene koloniën, dien natuurlijken uitweg; en zoo men al iets deed, wat tot opbeuring had kunnen strekken, men liet te gelijker tijd daarneven de schromelijkste hinderpalen in hare volle kracht bestaan. Geen wonder, dat de armoede toenam. Dat die toeneming *nog* steeds voortduurt, wijst het laatst publiek gemaakt verslag over het armwezen aan. — — — Duizenden en tienduizenden zijn ongelukkig geworden, alleen ten gevolge van verkeerde maatregelen, die haren oorsprong vinden in onverantwoordelijke onkunde." Uit deze praemisse trekt de schrijver eene gevolgtrekking, met welke wij geheel instemmen. Juist omdat die anormale armoede voor een groot deel het onvermijdelijk en natuurlijk gevolg is van »hoogstverderfelijke maatregelen," van maatregelen »in lijnregten strijd met de wetenschap van de staatshuishoudkunde en het regt," en omdat in onze dagen de kennis dier wetenschap meer en meer doordringt en toeneemt, is er gegronde hoop, dat het geneesmiddel voor de ziekte zal gevonden en de bron van het kwaad gestopt worden. Wat kan echter daarvoor eene armenwet, eene staats-armzorg, baten? vraagt de heer GREVELINK. »Naar ons oordeel achten wij ook dan (bij genoegzame staatshuishoudkundige kennis) zoodanige wet, waaruit een rijke vloed van gepaste, directe middelen voortvloeije, die de buitengewone armoede zullen stuiten, lenigen of doen verdwijnen, eene volslagene onmogelijkheid: *omdat de bestaande buitengewone armoede een gevolg is van een geheel ziekelijken staat van ons vaderland, van tallooze verkeerde handelingen of verzuimen, in onze geheele wetgeving als ingeweven, of daarin doorstralende.* Dit alles kan nooit op eens bij eene enkele wet bij mogelijkheid worden opgeheven, gewijzigd of aangevuld, al waren ook de uitstekendste mannen ter wereld met de redactie er van belast."

Wij kunnen ons met deze beschouwing en met hetgeen volgt: »Maar dan, wanneer staathuishoudkundige kennis in ons land algemeen zijn zal, dan zal de tijd gekomen zijn van verbeteringen; men zal op eene voorzigtige wijze nieuwe grondslagen leggen en daarop voortbouwen bij gedeelten, totdat wij een geheel nieuw, hecht en sterk huis zullen hebben bekomen," volkomen vereenigen. Wanneer men de fouten van vroeger vermijdt, zullen ook de gevolgen der fouten van vroeger allengs ophouden. Maar ook hieruit blijkt weder duidelijk, wat ons ook uit het werk van den heer BOER bleek, dat zij, die staats-armzorg bekampen, veelal hunne pijlen rigten tegen eene ondersteld bedoeling die niet bestaat. Men vergist zich zeer, wanneer men meent, dat de voorstanders der staats-armzorg zich vleijen, alleen door organisatie en door de juiste werking van een rationeel stelsel van armverzorging, het pauperisme te zullen uitroeijen en te doen verdwijnen. Zulke illusiën koesteren wij geenszins. De kunst van eenen zieke te verplegen, is niet de kunst om de ziekte-oorzaken weg te nemen. En juist *verpleging* van armen en *leniging* der armoede staan bij de armzorg op den voorgrond. Wij hebben het beeld meermalen gebezigd en wij herhalen het hier, omdat het onze meening het best teruggeeft: wanneer eene besmettelijke ziekte land en volk teistert, dan organiseert de overheid geneeskundige hulp; dan rekent zij het eene harer eerste pligten en eene publieke zorg, maatregelen tot hulp en bijstand, tot leniging en verpleging te nemen, al is zij overtuigd en al weet zij, dat geene dier maatregelen de oorzaak der kwaal uit den weg ruimen of besmettelijke ziekten voor het vervolg onmogelijk maken. Dit is eene zorg van anderen aard. De eerste zorg is deze: hulp en bijstand te verleenen aan hen die ziek zijn. De staats-armzorg maakt geene hoogere aanspraak dan deze: de *bestaande* armoede te verzachten en de *aanwezige* armen naar de juiste mate der behoeften bijstand te verleenen; onverminderd al wat langs andere wegen kan en moet gedaan worden, om de armoede te stuiten en te voorkomen. Het is zeer waar, wat de heer GREVELINK zegt, dat eene wettelijke regeling van het armwezen, d. i. eene wet die regels, toezigt en contrôle op de armverzorging vaststelt, de vele en velerlei oorzaken waaruit het pauperisme geboren werd en zich aanhoudend ontwikkelt, niet wegneemt, maar die wet heeft voornamelijk het oog op den armenstand zoo als die *is*, die dagelijks dreigender het huishouden binnendringt, en met welke men eenmaal afrekenen *moet*.

De heer GREVELINK loochent dan ook de goede werking eener met juist inzigt vervaardigde armwet niet: »Eene armwet zal geene armoede verminderen of voorkomen; *wel zal zij misbruiken kunnen weeren, misdrijven straffen en bepalingen vaststellen, waarbij de staat, het geheel, een dadelijk belang heeft, ter verzekering van een rigtig beheer aan de zijde der daartoe geroepene besturen; en dit is ZEER VEEL;* maar verder zal geene armwet met vrucht kunnen gaan, omdat de oorzaken van het kwaad elders verspreid gelegen zijn. *Bij de wet zal wel kunnen en moeten worden gezorgd, dat de staat, de instellingen, overeenkomstig het doel van den staat daargesteld, veilig en zeker zijn en kunnen werkzaam zijn;* maar bij eene speciale wet zal nimmer eene geheel andere rigting aan dergelijke instellingen kunnen worden gegeven, waardoor als het ware dit deel van den staat wordt veranderd, of men zou er tegen zondigen. In dien geest behoort dan ook de hier gevorderde wet te worden beschouwd; *zij zal tegen misbruiken moeten waken, zorgen dat kerkelijke en bijzondere liefdadigheid vrijelijk kunnen worden uitgeoefend en* VERZEKERD *zij; dat daartoe eene volledige kennis van zaken besta, zoowel bij de regering als bij het volk;* maar verder niet. Het is waar, alle deze punten zouden ook gevoegelijk bij de algemeene wetgeving kunnen zijn of worden geregeld en dan zou eene armwet geheel kunnen worden gemist; *maar de behoefte daaraan wordt nu gevoeld, voornamelijk ten gevolge van reeds bestaande min goede bepalingen*; intusschen belet dit niet, dat de bedoeling *met* en de strekking *van* zoodanige nieuwe armwet geene andere zijn kan."

Indien wij ons niet zeer vergissen en de beteekenis der woorden niet zeer misverstaan, dan is hier reeds eene groote toenadering tot het beginsel en begrip eener wettelijke regeling van het armwezen, zoo als wij die verlangen. Het »vaststellen van bepalingen ter verzekering van een rigtig beheer aan de zijde der daartoe geroepene besturen," regeling van de instellingen opdat zij »veilig en zeker zijn en kunnen werkzaam zijn" en de zorg »dat kerkelijke en bijzondere liefdadigheid *verzekerd* zij," zijn ook voor ons hoofdpunten der wettelijke armregeling. De heer GREVELINK staat hier aan onze zijde tegenover den heer BOER, die alle organisatie en *verzekering* van armzorg verwerpt, als niet behoorende tot de staatszorg, en bovenal juist daarom, omdat de *on*zekerheid en onverpligtheid der zorg, de kenmerkende trek van de armzorg uit liefdadigheid is en de sterke prikkel om niet arm te willen zijn. Dit verschil van meening tusschen twee medestrijders voor dezelfde zaak, is merkwaardig. Er ligt een beginsel tusschen beiden. De heer GREVELINK staat, gelooven wij, op meer vasten bodem. Hij rigt meer het oog op de armen, voor wie de instellingen tot armverzorging aanwezig zijn, dan op het regt, dat de

inrigtingen tot armverzorging beweren te hebben, om *niet* te verzorgen. Het is verschil over de *wijze* en den *omvang* der wettelijke regeling; maar het *beginsel* der wettelijke arm-regeling, zelfs van de organisatie der liefdadige en kerkelijke armzorg, wordt in zijne hoofdvoorwaarden erkend.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *16 dec.* De generaal majoor *Kaiser*, die het bevel voerde over de Pruisische troepen in en om Frankfort is heden naar zijne divisie te Wetzlau vertrokken; hij wordt in het kommando over die troepen, vervangen door den Pruisischen overste *Berwarth*.

— De tot Pruisischen commissaris voor de schikking der Keurhessische aangelegenheden benoemde generaal *von Pechlin* is heden ochtend per eersten spoortrein, vergezeld van eenen secretaris, naar Kassel vertrokken.

Uit Keurhessen, *14 dec.* De generaals *von Pechlin* en graaf *Leiningen* hebben zich te Wilhelmsbad aan den Keurvorst voorgesteld als de gevolgmagtigde commissarissen voor het keurvorstendom.

ENGELAND.

Londen, *14 dec.* Het volgende is een uittreksel uit eenen brief, gedateerd Barancas 2 november, betrekkelijk de Venezuëlaansche goudmijnen. »De mijnen van Taruary wekken groot opzien. Reeds zijn 3000 personen op de plaats tegenwoordig en dagelijks komen er vreemdelingen aan. Het gouvernement heeft voornemen om eene belasting op de mijnen te leggen; doch de uitvoering daarvan is mij nog niet bekend.

»Eene zaak is bewezen, namelijk, dat de mijnen rijk genoeg zijn. Ongeveer eene maand geleden, werden stukken goud gevonden die elk 12, 15 of 18 piasters waard waren.

»Niettegenstaande het hooge water, was men bezig met het graven."

— Op de groote tentoonstelling te Londen zal onder anderen, door eenen werktuigkundige uit het graafschap Lancaster een verdeelmachine worden ingezonden, die het verschil van $\frac{1}{10{,}000}$ van een duim aangeeft, waardoor de herstelling van uiterst fijne balansen mogelijk gemaakt wordt. — Voorts zal een bloemen-guirlande van 1851 voet, door de gezamenlijke bloemen-fabriekanten van Londen geleverd worden. — Twee reliefs van 40 voet lang en 10 voet breed, zullen de stad en reede van Liverpool voorstellen, zoo als die zich in 1650 en in 1850 vertoonden. — Uit Oostenrijk wordt eene schrijfmachine ingezonden, waardoor vijftig en meer vellen aan beiden zijden gelijktijdig volgeschreven kunnen worden. Eene glas-blazerij te Birmingham levert eene lampballon, door eenen arbeider geblazen, van 62"—26½" diameter, waartoe 40 pond glas gebezigd is. — Het begeerlijkste voorwerp zal zeker wel zijn de diamant *Kohi Nur*, die insgelijks ten toon gesteld zal worden, de grootste die bekend is (*waarvan wij voor eenigen tijd eene beschrijving gaven*) en op eene waarde geschat wordt van ruim 7 millioen guldens.

Londen, *15 dec.* De bontwerker *Nickolai* zal aan de tentoonstelling van 1851, eene volkomene verzameling van Amerikaansch bont zenden, tot welk einde de Hudson's baai compagnie, hare collectie te zijner beschikking gesteld heeft. — Genoemde heer heeft het voornemen, om eene verzameling van dierenvellen uit Engeland bijeen te brengen, en verzoekt daartoe de medewerking van allen, die in staat zijn hem de behulpzame hand te bieden.

Zoozeer is de speculatie opgewekt door de tentoonstelling van 1851, dat de heer *Harrison* aangekondigd heeft een gebouw op te zullen rigten ten dienste van werklieden, die daarin een zeer wenschelijk verblijf zullen vinden. Het getal waarop men rekent is duizend. — Het gebouw zal bij Vauxhall-brug staan, ongeveer ééne Eng. mijl van de tentoonstelling, en men verwacht dat het vervoer daarheen, op één stuiver per persoon zal gebragt worden. — Ten einde over de inrigting te kunnen oordeelen, kan de volgende opgave der aan te bieden gemakken dienen. Voor ieder:

Een ledikant met goede matras, en de vertrekken door gaz verlicht.

Een volledige tafel, door in de daartoe ingerigte keukens, alle soorten van levensmiddelen en ververschingen verkrijgbaar te stellen, tot vastgestelde prijzen.

Eene groote en van zuivere lucht voorziene spijszaal.

Eene kamer, die alle nieuwsbladen ter lezing bevatten zal.

En eindelijk, afgescheiden van het hoofdgebouw, eene rookkamer, die van 8 tot 9 ure des avonds, zal voorzien zijn met een orkest, zonder extra onkosten. De ondernemer noodigt een ieder ter bezichtiging zijner inrigting, uit.

BELGIË.

Brussel, *16 dec.* De spoortrein, gisteren avond van Parijs vertrokken, die heden morgen te vijf ure alhier moest aankomen, is eerst over twaalf ure gearriveerd.

Het schijnt (want de bijzonderheden zijn nog niet officiëel bekend) dat er een ernstig ongeluk in Frankrijk te Bray heeft plaats gehad, waar de trein zwaar geladene waggons op den weg ontmoet, en hevig daartegen gestooten zoude hebben.

De schok moet zoo hevig zijn geweest, dat drie rijtuigen verpletterd, drie reizigers gedood en onderscheidene gekwetst zouden zijn.

Aan het station te Brussel zijn slechts vier reizigers aangekomen één voor Brussel, twee voor Keulen en één kabinets koerier met zijn reis-rijtuig.

De berigten die ons door de avondbladen en langs particulieren weg toekomen, zijn overigens onbelangrijk. Het was gisteren zondag, dat is de dag waarop de politiek slaapt, zelfs wanneer er gewigtige quaestiën aan de orde van den dag zijn en dus thans nog des te eerder.

De berigten heden uit Rome ontvangen, zegt de *Epoca*, zijn niet van belang ontbloot; men spreekt met eenige waarschijnlijkheid van de aftreding van den kardinaal *Antonelli*. Ook zegt men, dat de Pauselijke regering aan het Oostenrijksche gouvernement verzocht zoude hebben, zijn bezettings-leger te verminderen, waarvan het onderhoud, ten koste van den H. Stoel, te bezwarend is voor de Romeinsche schatkist. Het schijnt dat Frankrijk dit verzoek van den H. Stoel ondersteund, en voorgesteld heeft het Oostenrijksche leger te verminderen tot 10,000 man, het cijfer van het Fransche leger in de Pauselijke Staten.

De overige berigten uit Italië zijn onbelangrijk.

— De gemeenteraad van Antwerpen heeft zich zaturdag bezig gehouden met de quaestie, thans overal aan de orde van den dag, de vermindering van den prijs van het vleesch bij 't gewigt; die quaestie heeft aanleiding gegeven tot vrij langdurige discussiën, naar aanleiding waarvan de raad met 21 tegen 4 stemmen, en 4 leden die zich buiten stemming hielden, besloten heeft, tot de benoeming eener commissie van vijf leden, die zich met de vereeniging in verbinding zoude stellen, ten einde de zaak te onderzoeken.

— Men leest in de *Gazette de Mons*:

»De vereeniging die zich in onze stad gevormd heeft begint goede vruchten op te leveren. Sedert eenige dagen ziet men op de banken bij de slagers stukken vleesch uitgestald, waarop men de prijzen van 30, 35, 40 centimes leest. Dit is eene verbetering die wel wat laat komt, maar waarmede wij de slagers toch hartelijk geluk wenschen. Niettemin noodigen wij de vereeniging uit, haar werk voort te zetten, opdat die goede ijver niet weder verflaauwe.

— De instructie der zaak van het kasteel van Bury wordt met den meesten ijver voortgezet.

Onderscheidene oude bedienden van den heer en mevrouw *de Bocarmé*, die zich thans te Brussel bevinden, zijn door den regter van instructie verhoord.

Volgens de geruchten die in omloop zijn, zoude het uitgemaakt wezen, dat de vergiftiging heeft plaats gehad met nécotine, een allerhevigst vergift uit den tabak; de deskundigen zouden het aanwezen van dit vergift op de meest stellige wijze hebben aangetoond.

— Wij ontleenen aan den *Courrier des Etats Unis* van den 26sten november, de volgende bijzonderheden nopens den laatsten togt der goudzoekers van Californië.

»De berigten uit de mijndistricten, dat onontbeerlijk toevoegsel aan de kroniek van Californië, nemen eene vrij ongunstige wending. Reeds hebben de eerste regens de werken op verschillende punten voor het oogenblik doen staken, of geheel en al doen opgeven; de goudzoekers beginnen zich naar de steden te begeven, om hunne winterkwartieren te betrekken en door hunne terugkomst verkrijgt men meerdere berigten, waardoor men in staat gesteld wordt de resultaten van het, voor het goudgraven geschikte saisoen, beter te waarderen. Het schijnt daaruit te blijken, dat zij veel minder gunstig zijn geweest, dan men had gehoopt. Men hoort meer klagten dan vreugdekreeten; de te-leur-stelling is blijkbaar grooter geweest dan de goede uitslag. Niet slechts zijn de werkzaamheden van enkele individus, maar ook de groote werken door geheele vereenigingen ondernomen, om de bedding der rivieren droog te maken betrekkelijk geheel onvruchtbaar geweest.

»Een officiële brief verklaart, dat aan den zuidelijken en centralen arm van den Feather hoogstens ééne afdamming van de twintig eenig voordeel heeft opgeleverd. Bij den Stanislas »zijn alle personen die in de bedding der rivier hebben gegraven, ongelukkig geweest," en tot overmaat van ongeluk had de was, veroorzaakt door de eerste regens, de meeste werken vernield, wel te verstaan echter, dat dit niet overal het geval is geweest; aan de oevers van de Ajuba zijn van de 20 personen 19 gelukkig geslaagd. Maar als de *Placer-Times*, dit berigt mededeelt, dan voegt hij er eene aanmerking bij die haar bijna als eene uitzondering zoude doen beschouwen. »»Wij begonnen te vreezen," zegt hij, »naar aan»leiding der verhalen die wij van alle kanten hoorden, »dat die ondernemingen van afdamming geheel vruch»teloos zoude zijn afgeloopen." "

»Als men alles in rekening brengt, dan kan men het zich onmogelijk ontveinzen, dat de zomer van 1850 verre is van aan de algemeene verwachtingen te hebben beantwoord. De goudzoekers komen ontevreden terug: zij brengen eenen geest van wanorde en oproerigheid mede, die nimmer in het gevolg zijn van rijkdom en gunstigen uitslag. In de mijndistricten zelven zijn de geweldenarijen, de misdaden menigvuldiger geworden, en er hebben tooneelen van ellende plaats, waarvan de weerklank ofschoon verzwakt zelfs tot ons komt." »»De berigten die wij o… »langs uit de gouddistricten ontvingen," zegt een d… blad van San Fransisco, »zijn inderdaad betreurens»waardig. Men zegt dat alleen te Placerville gedu»rende de laatste weken, dagelijks 8 a 10 menschen »gestorven zijn, ten gevolge der ziekten grootendeels »voortspruitende uit uitputting en vermoeijenis. A… »die ongelukkigen zijn in den haast begraven, zonder »dat wij aan hunne namen of laatste woonplaats »herinnerd werden." "

»Die algemeene aanwijzingen zijn niet voldoende om de onbekende ongelukken juist te kunnen na… gaan, maar zij doen toch de mogelijke uitgebreidheid gevoelen, en het feit zelf hunner bekendwording bewijst genoegzaam en ten duidelijkste, dat zij te groot zijn om, even als in het verleden jaar, verdoold … worden door de jubelkreten van hen die door de fortuin begunstigd waren. Wij behoeven overigens de opmerking niet te herhalen die wij op dit onderwerp gemaakt hebben, men weet dat dit in ons o… het noodwendig gevolg van eene buitensporige landverhuizing is. De som der verkregene resultaten is naar alle waarschijnlijkheid, vermeerderd, maar verdeeld over eene tienmaal aanzienlijker bevolking … heeft zij slechts een klein aantal bevoorregten kunnen bevredigen, en het aantal dergenen die ongelukkig geweest en te leur gesteld zijn, moest noodwendig veel grooter wezen.

»De beweging van terugkeer naar de Vereenigde Staten, waarop wij voor eenigen tijd wezen, en die van dag tot dag belangrijker wordt, kan insgelijks beschouwd worden als een stellig teeken, dat de grond van Californië niet voor allen gelukkige uitkomsten oplevert. Schoon het getal stoomschepen steeds toeneemt, is het ter naauwernood voldoende voor … de reizigers. De *Columbia*, den 19den october van San Francisco vertrokken, was het vierde stoomschip dat sedert het begin der maand was afgevaren, en toch had het, even als die welke hetzelve waren voorafgegaan, nagenoeg zoo vele passagiers aan boord als het, het slechts konde bevatten Te Panama wordt eene even groote massa passagiers aan land gezet, die haast hebben om terug te keeren, als in het af… geloopen jaar zich spoedde naar de Stille Zuidzee. Te Chagres is de toevloed zoo groot, dat de passagiers-billetten voor de *Crescent City*, waarvan de wettelijke waarde £ 50 is, verkocht worden voor £ 100. Men wilde voor elken prijs scheep gaan … de 350 personen, die de kapitein aan boord heeft kunnen nemen, hadden vooraf afstand gedaan van alle regt om eenig beklag in te leveren, indien h… hen slechts medenam, zoo groot was hun verlangen om de landengte te verlaten."

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, *17 dec.* Gisteren morgen zijn bij de correctionele kamer der arrond. regtbank behandeld eenige vervolgingen jegens ondernemers van diligences ter dezer stede, wegens overtredingen op de nieuwe post-wet. Behalve verschillende regskundige quaestien, welke zich bij de toepassing van elke nieuwe wet, doch vooral bij de onderwerpelijke ruimschoots, opdoen, en voor zooveel men à priori mag oordeelen, het uitspreken van straffen, zelfs bij klaarblijkelijke ontduikingen of overtredingen der wet, bemoeijelijken, zal in casu vooral te beslissen staan of het vervoeren van brieven, gehecht aan steenen en andere nietswaardige voorwerpen, al dan niet den vervoerder strafbaar maakt. De regtbank zal 30 dec. vonnis geven. (*Hand.*)

Rotterdam, *17 dec.* Van eene geloofwaardige zijde wordt ons uit het Nieuwe Diep van den 15den dezer medegedeeld, dat alhoewel in den gezondheidstoestand van den nieuw benoemden gouverneur-generaal van Neêrlandsch-Indië, geene gunstige verandering gekomen is, en de heer *Bruce* zelfs in den nacht van den 14den op den 15den koorts leed, desniettemin met de uitreis naar Indië niet lange zal gedraald worden. De heer *Bruce* moet voornemens zijn, zoodra de wind gunstig is, zee te kiezen. (*N. R. C.*)

Arnhem, *17 dec.* Wij vestigen de aandacht van allen die belang stellen in onze kolonien, op het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*, uit te geven door dr. *W. R. van Hoëvell*, en verschijnende bij de boekhandelaren *Joh. Noman en Zoon* te Zalt-Bommel.

Van dat werk zal men januari aanstaande, de dertiende jaargang een aanvang nemen.

Inhoud en vorm zullen, bij deze nieuwen tijdkring eenige wijziging ondergaan. Behalve artikelen van wetenschappelijken en staatkundigen aard, zullen ook bijdragen geplaatst worden, om Indië meer in zijne natuurschoonheid te doen kennen, om het … van der inboorlingen en Europeanen, in een romantisch kleed, voor te stellen. Wat den vorm betreft, zal de voornaamste verandering daarin bestaan, dat bij de meeste afleveringen eene plaat zal worden gevoegd van een natuur-tafereel of eenige merkwaardigheid, — of een portret van bekende Indische personen zoo Europeanen als inboorlingen, — of eene kaart van nog weinig bekende streken. De prijs van den jaargang blijft bepaald op *f* 13.

AMSTERDAM, *18 december*.

De Nederlander zegt: »De formuul der …

heid van 1850, aan het slot der merkwaardige ... van den heer VAN ZUYLEN VAN NYEVELT, den ... december, luidt aldus:"

"Geene volkssouvereiniteit, geene democratie, geen gemeen stemregt; de constitutionele monarchie, overeenkomstig de grondwet; niets meer, niets minder!"''

"Geene *volks*souvereiniteit? Dus de souvereiniteit *de gratie Gods*?"

Dit alternatief door *de Nederlander* gesteld: òf *volks*souvereiniteit, òf souvereiniteit *bij de gratie Gods*, is karakteristiek. Het bevestigt volkomen wat ... eenige weken geleden, van het doel en de strekking dezer, zich *anti*-revolutionnair noemende, partij schreven: »Deze revolutionnaire, zich *anti*-revolutionnair noemende, partij speelt ligtvaardig met het ... woord *souvereiniteit*. Zij kampt voor de souvereiniteit des vorsten tegen hetgeen zij voorgeeft uit de theorie der constitutionele regering te volgen: de volkssouvereiniteit. Dit is een omineus woord, met ... ks gebruik eene zich *anti*-revolutionnair noemende partij wel wat voorzigtiger mogt zijn. Souvereiniteit, *hetzij* van den vorst, *hetzij* van het volk, is onaantasbaar en onvereenigbaar met constitutionele regering. De constitutionele regering is eene regering van magts-verdeeling; zij onderwerpt alle andere magt aan de grondwetgevende magt; en die grondwetgevende magt — die enkel volstrekte eenheid van magt — ontstaat alleen door de zamenwerking van verschillende, met afzonderlijke functiën en bevoegdheden geconstitueerde, magten. De grens daar, waar die *volks*-souvereiniteit van *vorsten*-souvereiniteit scheidt, is onmerkbaar. Hier is verschil in sympathie, maar er is eenheid van leer en beginsel. Die volkomenheid, die volstrektheid van magt, alleen uit en door zich zelve bestaande, die de zich *anti*-revolutionnair noemende partij zoozeer aantrekt, ligt zoowel in de souvereiniteit van het volk, als in de souvereiniteit van den *Vorst*. Beide rusten op één gronddenkbeeld: dat der absolute magt. Beide stellen *wil* in de plaats van *regt*. En met dit beginsel van *wil* boven *regt* te stellen, is het zuiver revolutionnair beginsel. *Wil* is een enkel subjectief, uit den aard wisselend en veranderlijk motief. En dit is het einddoel waarnaar allen streven, die, met opregtheid en consequentie, voor grondwettig georganiseerde en geconstitueerde magten, één souverein, uit en door zich zelven bestaand, gezag (zij het dan van het Volk of van den Vorst) willen in de plaats stellen." (1)

De partij ontkende de juistheid der qualificatie, maar het bewijs dat de ontkentenis slaven moest, bleef achter. Constitutioneel en grondwettig koningschap worden in de school der partij niet gedoogd; zij erkent alleen wat de grondwet niet kent: *Souvereiniteit*, en van het in het wezen identiek beginsel, kiest zij, uit sympathie, den monarchischen vorm der souvereiniteit. De uitnoodiging aan den heer VAN ZUYLEN gedaan, om uit de twee soorten te opteren, de fatalistische bewering: indien gij de *volks*souvereiniteit loochent, dan komt gij onvermijdelijk tot de *vorsten*-souvereiniteit, zoude ons bijna nopen van de *Nederlander* te zeggen, wat een onzer mede-arbeiders eenmaal van den heer KIEN betuigde: »*De Nederlander* KAN niet constitutioneel zijn." Dit geheel voorbijzien, dit ignoreren als het ware, van den aard en het wezen van het constitutioneel en grondwettig koningschap, in tegenoverstelling van den aard en het wezen van eenen *souvereinen* regeringsvorm, is opmerkelijk.

Wij zullen thans niet hierop voortgaan en het onbestaanbare van eene leer aanwijzen, die in strijd met de natuurwet, die alle product het gevolg doet zijn van de zamenwerking van verschillende, met onderscheidene functiën uitgeruste elementen en factoren, alle magt wil terugbrengen tot en doen uitgaan van één, in wil en werking volstrekt, gezag. Indien de gelegenheid zich later mogt voordoen, is dit punt voor verdere ontwikkeling vatbaar. Voor het oogenblik zij het genoeg, de aandacht gevestigd te hebben op deze, misschien onwillekeurige, bevestiging van ons vroeger oordeel.

WEST-INDISCHE KOLONIËN.

Curaçao, 3 nov. Zr. Mr. brik *Ternate* was den ... sten October van hier uitgezeild, ter opsporing van een slavenhaler, die zich in de nabijheid moest bevinden; dat schip is dan ook werkelijk in zee, bij de kusten aangetroffen; maar dewijl onze regering geen tractaat tot wering van den slavenhandel met Spanje heeft gesloten, en dat slavenschip een Spaansch vaartuig bleek te zijn, had de kommandant der *Ternate*, de heer *de Vaynes van Brakell*, instructiën medegekregen, om hetzelve van onze kusten te verwijderen, hetwelk dan ook geschied is. Zulks heeft hier veel sensatie gemaakt, daar men van oordeel is, dat het schip had moeten opgebragt worden. Deze zaak had echter nog verdere gevolgen; er bleek namelijk later, dat de slavenhaler in de Piscadero-baai gemeenschap met den wal had gehad tot het innemen van provisiën, welke geleverd waren door het huis van den heer *Jb. A. A. J....*, die bij zijne afwezigheid vertegenwoordigd was geworden door zijnen zoon *A. J....* Tegen dezen stelde het openbaar ministerie deswege een crimineel proces in en liet hem in hechtenis nemen, ofschoon hij 24 uren later weder op vrije voeten is gesteld, op last van de regtbank dezer kolonie, welke daartoe in buitengewone zitting was vergaderd, en die dit besluit nam, op grond dat het den gearresteerde bij het leveren dier provisiën onbekend was, dat het bewuste vaartuig een slavenhaler was.

— De lichttoestel van Klein-Curaçao wordt teruggezonden naar Nederland, daar hij niet beantwoord heeft aan de bestelling, tenzij daarvoor een bod gedaan worde door de regering van Venezuela ten behoeve van Puerto Cabello, waar sedert meer dan 10 jaren betaald wordt voor een licht dat niet bestaat.

— Eene vereeniging van kooplieden is overeengekomen tot de oprigting eener nieuwe reparatie- en constructiewerf, zijnde de thans bestaande niet voldoende. (*N. R. C.*)

(1) *Arnhemsche Courant* van dingsdag 22 october, no. 207.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van dingsdag, 17 december.

In de zitting van heden is bepaald, dat, op aanstaanden donderdag den 19den dezer, des middags ten 12 ure, zullen plaats hebben de beraadslagingen over het wets-ontwerp, bepalende het registratie-regt op brieven van naturalisatie van onderscheidene personen, en over dat houdende voorziening tot voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmer-meer; alsmede wanneer de tijd zulks toelaat, over dat tot vaststelling der begrooting van den arbeid der gevangenen voor 1851, en over dat tot vaststelling der begrooting van de landsdrukkerij voor 1851, waaromtrent in de vergadering van heden algemeen verslag is uitgebragt.

Van de Tweede Kamer zijn ingekomen het IIIde en IVde der hoofdstukken van de staatbegrooting voor 1851.

Onder de verder ingekomen stukken behoort een adres van jhr. mr. *J. A. Singendonck*, commies-griffier bij de Kamer, en een van jhr. mr. *W. G. van de Poll*, houdende verzoek om, de eerste tot griffier en de tweede tot commies-griffier bij de Kamer te worden benoemd.

TWEEDE KAMER.

Zitting van dingsdag 17 december.

In de zitting van heden ochtend zijn ingekomen: een wets ontwerp, houdende naturalisatie van *P. H. Suringar*, te Amsterdam, en vijf wets-ontwerpen betrekkelijk de heffing van provinciale belastingen in Noordholland, Friesland, Overijssel, Drenthe en Limburg. De beraadslaging over het VIde hoofdstuk der begrooting (Hervormde Eeredienst) is heden voortgezet en ten einde gebragt. Dat hoofdstuk is met 47 tegen 16 stemmen aangenomen.

Tegen hebben bestemd de heeren: *Storm, Hengst, Reinders, van Hall, Taets van Amerongen, de Poorter, Engelen, Dommer van Poldersveldt, Storm van 's Gravesande, Schooneveld, Boreel van Hogelanden, Gevers van Endegeest, van der Linden, van Zuijlen van Nyevelt, van Goltstein* en *de Voorzitter*.

Het VIIde hoofdstuk der staatsbegrooting (Roomsch-Katholieke Eeredienst) is na eene korte beraadslaging met 55 tegen 6 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Storm, Hengst, Reinders, van Hall, de Poorter* en *Dommer van Poldersveldt*.

Daarna is de beraadslaging geopend over het VIIIste hoofdstuk der staatsbegrooting (Marine), welke beraadslaging heden avond ten acht ure zal worden voortgezet.

Avondzitting van dingsdag 17 december.

In deze zitting zijn in de eerste plaats de beraadslagingen over hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1851 (*Marine*) voortgezet en ten einde gebragt. Onderscheidene leden voerden nog het woord, evenzeer als de minister van Marine. — Ten slotte is het hoofdstuk *aangenomen* met 58 tegen 2 stemmen, die der heeren *Hugenholtz* en *Reinders*.

Daarna is beraadslaagd over hoofdstuk IX A (*Nationale schuld*) ook dit hoofdstuk is, nadat onderscheidene leden, evenzeer als de minister van finantiën, aan de discussie hadden deel genomen, *aangenomen*, en wel met eenparigheid van stemmen.

In den loop der door den minister gehouden rede heeft Z. Exc. verklaard, dat reeds morgen of overmorgen zou blijken van zijne ernstige zorg om tot amortisatie van schuld over te gaan, vermits daaromtrent van regeringswege een voorstel aan de Kamer zou worden aangeboden, ten doel hebbende om de overschotten op de dienst voor amortisatie van schuld beschikbaar te stellen.

De zitting is verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure, als wanneer aan de orde gesteld is de algemeene beraadslaging over hoofdstuk IX B (*departement van Financiën*).

Mengelwerk.

De eerste week der beraadslagingen over de begrooting in de Tweede Kamer.

Zeer gespannen was ditmaal de nieuwsgierigheid naar de beraadslagingen. Het verslag der Rapporteurs had getuigd, van een naauwgezet en gestreng onderzoek; en de ontevredenheid van een zeer groot gedeelte der leden van de Kamer had er zich op eene ondubbelzinnige wijze lucht in gegeven. Blijkbaar was de meerderheid der vergadering niet voldaan over de perken, welke het gouvernement aan zijne werkzaamheden, aan zijne taak van bezuiniging door vereenvoudiging, had gesteld. De Memorie van Antwoord, welke de regering op het verslag der Rapporteurs gaf, droeg, althans wat sommige ministers betreft, weinig blijken van schuld-erkentenis; en gaf luttel uitzigt op meerdere bezuinigingen van afdoenden aard. Daarbij was er te kennen gegeven, dat het gouvernement met geene krediet-wet genoegen zou nemen. Het gold dus de onderwerping der Kamer aan de begrooting, of den val van het ministerie.

Intusschen hadden de bladen der oppositie niet verzuimd, de redenen en verklaringen aan te halen, waarmede de bekende vrienden van de tegenwoordige ministers, zoowel in de Kamer als in de pers het voorgaand gouvernement bestreden. De door hen gevorderde wetten, hervormingen, reorganisatiën en bezuinigingen werden bijgebragt. Met schamperen spot werd hun gevraagd of hunne coryphæën thans aan hunne verwachtingen, aan het gevorderde hadden beantwoord, en of zij thans een blijk van opregtheid en karakter zouden geven; door in deze ministers te verontschuldigen wat zij in gene zoo vinnig hadden gelaakt, door dezen in het bestuur te handhaven, nadat zij gene tot aftreding hadden gedwongen?

De positie was moeijelijk. Zij was vooral moeijelijk omdat de aanhangers van het stelsel, 't welk de tegenwoordige ministers geroepen werden ten uitvoer te leggen, niet alleen geen mannen van meer verwachting kenden, maar ook niet wel openlijk de omstandigheden konden aanvoeren, die hen noopten dit ministerie, *quand même* te handhaven. Den val van dit ministerie wilden zij geenszins; zij wilden zelfs geen steen uit het ministerieël gebouw rukken, beducht dat het daardoor instorten mogt. De *omstandigheden*, een woord waarvan vroeger zooveel misbruik was gemaakt, en 't welk daardoor zoo zeer in minachting was gekomen, waren ditmaal inderdaad van zulk eenen ernstigen aard, dat wij onzen bijval niet kunnen onthouden aan diegenen van onze vertegenwoordigers, welke uit overweging dier omstandigheden niet, gelijk zij het, — welligt niet zonder onvoorzigtigheid, — ten vorigen jare aankondigden, eene begrooting als de onderhavige wilden weigeren. Met groote toejuiching van zijne politische geloofsgenooten, heeft de heer VAN ZUYLEN, bij de algemeene beschouwingen, daarvan gezegd, wat daar openlijk van gezegd kon worden. In meer bijzonderheden te treden over eventualiteiten, nog onlangs elders maar al te treurig verwezenlijkt, achten wij, zelfs hier, ongepast. Genoeg, de opregte tegenstanders van het vorig ministerie, wilden, en onzes inziens zeer teregt, zoodanige eventualiteiten niet uitlokken. Toen was het beslist dat de begrooting zou worden aangenomen.

Deze aanneming zal dus het ministerie geenszins te danken hebben aan de inconsequentie zijner vrienden en de grootmoedigheid zijner tegenstanders; evenmin als het ze te danken hebben zal aan de goedkeuring der meerderheid. »Niemand," zeide te regt de minister van Binnenlandsche Zaken (luidens de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van zondag 15 december) »niemand zal *inconsequentie* of *grootmoedigheid* betoonen, maar (ieder die voor deze begrooting stemt, zal) door zijn votum te kennen geven *dat het publiek belang vordert dat het ministerie aanblijve*. Zoodat de uitkomst van deze discussie zal zijn dat dit ministerie *noodig is in het publiek belang*." Juist. Of daarbij echter met reden kon worden gevoegd: »Het ministerie heeft geen ander getuigenis te begeeren," dit laten wij aan anderen ter beoordeeling over.

Vier dagen, nu, werden er, nadat de beraadslagingen waren geopend, aan de algemeene beschouwingen gewijd, en met veel genoegen kunnen wij zeggen, dat de vergadering zich daarbij door eene groote waardigheid onderscheidde. Wie meer gewoon aan de Fransche en Belgische Kamers, de onze bezocht, moet de groote kalmte, bezadigdheid en beleefdheid die er heerschten, hebben bewonderd. Daarbij had er, veel meer dan in vroeger jaren, wezenlijke discussie plaats. De ministers, de een met meer de ander met minder talent, met meer of minder woordenpraal, bleven geen antwoord schuldig. Door duidelijkheid, eenvoudigheid, en volledigheid, toonde inzonderheid de minister van Finantiën volkomen meester van zijn onderwerp te zijn, en het volle besef van strenge pligtsvervulling te bezitten. De heer VAN ROSSUM is geen redenaar; en dit toont hoe volstrekt onnoodig het is, in eene Wetgevende Vergadering redenaar te wezen. Genoeg dat men duidelijk en verstaanbaar spreke; en dit laatste was, helaas, bij den minister van Binnenlandsche Zaken, voor de toehoorders op de tribune, het geval niet. Nu en dan worden er eenige volzinnen van hem verstaan. Met den heer ... PRINSTERER is het geval verschillend: van diens verstaat men geen woord.

Het is onze bedoeling niet, terug te komen op het vele dat er gedurende die vier dagen werd gezegd; de dagbladen hebben er het publiek reeds mede bekend gemaakt; zoo weet men ook hoe de vijfde dag verliep in beraadslagingen — die ten 10 ure 's morgens aangevangen, voortgezet werden tot 's namiddags 5, — over de twee eerste hoofdstukken der begrooting: *Het Huis des Konings* en *de Hooge Col-*

legiën, enz. Het eerste werd, men weet het, zonder discussie met algemeene stemmen aangenomen.

Bij het tweede gold het vooral, ten aanzien van den Raad van State en van te-gemoet-komingen voor het gemis van *leges*, de vraag, of het voegzaam was in eene begrootingswet te anticiperen of te prejudiciëren op eene nader daar te stellen wet van beginselen. Verscheidene leden, onder welke de heer GODEFROI zich onderscheidde, bestreden zulks met klem. Gevolgelijk werd een amendement van den heer VAN GOLTSTEIN, strekkende om het cijfer der traktementen voor den Raad van State in plaats van op *f* 69,000, op *f* 40,000 te bepalen, verworpen, en werd de post, houdende: *Afloopende te-gemoet-komingen aan ambtenaren tot het algemeen bestuur behoorende, ter zake van het gemis van emolumenten* enz. met algemeene stemmen, op ééne na, verworpen. Dezelfde consideratiën deden een amendement van den heer METMAN, om in dit hoofdstuk een nieuw artikel in te voegen, betrekkelijk de schadevergoeding aan leden der voormalige Eerste Kamer, met groote meerderheid afwijzen.

Nadat, den 6den dag, bij hoofdelijke stemming het tweede hoofdstuk met zeer groote meerderheid was aangenomen, werden de beraadslagingen over het derde hoofdstuk, *Buitenlandsche Zaken*, geopend. De heer DIRKS las een belangrijk opstel over de voordeelen, welke Nederland zou kunnen trekken door eene spoorweg-verbinding tusschen de Oost- en Noordzee, die ons verkeer niet alleen met het Noorden van Duitschland, maar, dank zij de spoorweglinïen die van Bremen, Hamburg, Stettin, tot in het hart van Duitschland, ja schier tot Triëst loopen, met een groot gedeelte van Europa aanmerkelijk zou bevorderen. Daarna drong de heer VAN HOËVELL in eene weldoordachte redevoering, het nut aan, 't welk er voor Nederland zou gelegen zijn in het sluiten van een traktaat met China. Vervolgens maakte de heer VAN HALL den minister van Buitenlandsche Zaken onderscheidene opmerkingen, daarbij soms ophelderingen vragende, meerendeels betrekkelijk de jongst daargestelde scheepvaartwetten en hare uitkomsten. Waarop de heer VAN GOLTSTEIN zijne inzigten voordroeg omtrent het nut der herstelling van eene Nederlandsche zending in Hannover; terugkwam op de vertraagde bekendmaking der scheepvaartwetten buiten 's lands, zich ten dien aanzien over gebrek aan het zich tot vriend maken der Duitsche pers, beklaagde en de levens-quaestie betoogde, die er voor ons gelegen is in de voortzetting van den Rijnspoorweg ten einde ons aan te sluiten aan het groote Duitsche spoorweg-net, waarvan Nederland thans afgesloten daar ligt. De spreker ontwikkelde wijders zijne bezwaren tegen Limburg's verhouding tot den Duitschen Bond, die van een Staten-verbond ontaardde in eenen Bondstaat. Nederland, meende hij, had voor Limburg, zich moeten onthouden van deelneming aan den Bondsdag, aan eene vergadering welke niet meer die vergadering was, die door de bondsacte was ingesteld; daarbij verwees de spreker inzonderheid op de besluiten van 1832, die hij onvereenigbaar noemde met onze grondwettige orde van zaken. Na den heer VAN GOLTSTEIN, voerde de heer BORREEL het woord: hij erkende ten volle dat wij ons, ten aanzien van Duitschland behoorden te houden aan de traktaten, maar de traktaten, zeide hij, vorderden niet dat wij, voor Limburg, deel namen aan de nieuwe Bonds-vergadering. De heer BLUSSÉ betwijfelde of de handel tusschen China en Nederland wel veel zal toenemen, maar drong bijzonder aan op een punt, reeds door den heer VAN HALL ter sprake gebragt, namelijk de onbillijke bejegening welke de scheepvaart ondergaat van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, welke de vaart van New-York, Kaap-Hoorn om, gelieven te beschouwen als kust-vaart, die niet anders dan onder Amerikaansche vlag plaats hebben mag. Daarop werd de aandacht der vergadering en des aanwezigen publieks verpoosd door de excentriciteiten van den heer SLOET, die zijn verlangen te kennen gaf om al onze gezanten, uitgenomen dien te Frankfort, binnen een jaar tijds huiswaarts te zien keeren, ten einde vervangen te worden door goed betaalde consuls. Spreker beschouwt de diplomatie als eene bloote volken-étiquette en wil daartoe geene landsgelden bewilligen. Om echter den minister van Buitenlandsche Zaken te bewijzen dat hij *hem* niet vijandig is, zal hij vóór het eerste artikel: *Traktement des ministers* »ja zelfs voor diens tafelgeld" stemmen. Vermoedelijk bedacht de heer SLOET bij deze boutade niet, dat de terugroeping onzer gezanten, onverwijld zou worden gevolgd door de terugroeping der vreemde gezanten uit 's Gravenhage, zoodat er dan geene diners meer aan dezelve zouden te geven wezen, en de tafelgelden des ministers van grond zouden zijn ontbloot. — De heer BORRET, die de zaak van Limburg minder geschikt achtte voor openbare behandeling, en zoodanige behandeling dan ook betreurde, troostte zich daarover door eene uitvoerige verdediging van al wat door de regering voor Limburg in zijne betrekking tot den Duitschen Bond was gedaan, uitgenomen hare aanschrijving aan den heer VON SCHERFF, luidens welke deze zich van verdere deelneming aan de Frankfortsche (zich noemende) Bonds-vergadering zou hebben te onthouden. Met ware welsprekendheid herinnerde toen de heer GEVERS, welligt de netste spreker der Kamer, aan Nederland's standpunt in Europa, waarmede geene afschaffing van diplomatie strookt. Doch geene afschaffing van diplomatie willende, verlangde hij *goede* diplomatie. Daarbij bewerende dat goede diplomatie goed moest worden betaald, had de geachte spreker misschien wel mogen aandringen op meedogenlooze terugroeping van diplomaten, die ongeschikt mogten worden bevonden voor *goede* diplomatie, dat is van zoodanigen wie het aan vereischten ijver, of noodige bekwaamheden mogt ontbreken. Diplomaten, en goed betaalde diplomaten te hebben, is niet genoeg. Wij noodigen den heer GEVERS uit, om bij eene volgende gelegenheid, hieraan de autoriteit zijner meening bij te zetten, en aan die waarheid ingang te verschaffen, door zijne invloedrijke taal. De heer SCHOONEVELD stipte aan, dat, als men behoorlijke bezetting van groote gezantschappen wil, men dan ook de kleinere missiën moet behouden, ter voorbereiding voor de grootere; en, nadat nu nog een paar andere sprekers kortelijk het woord hadden gevoerd, trad de minister van Buitenlandsche Zaken in eene uitvoerige en zeer gepaste beantwoording van hetgeen door de onderscheidene sprekers ten aanzien der aangelegenheden van zijn departement, in het algemeen, was aangemerkt.

Het hoofdpunt was, de politiek der regering nopens Limburg's verhouding tot den Duitschen Bond. En ten dien aanzien verwierf Zijne Exc. den algemeenen bijval, door de mededeelingen uiteenzetting van hetgeen door de regering in dezen was gedaan. Zij had zich altoos stiptelijk aan de traktaten, en inzonderheid aan de Bondsacte, gehouden; het vasthouden aan de laatste was voor ons van des te meer belang, omdat er, krachtens dezelve, in de bestaande betrekkingen en bepalingen geene verandering mag worden gebragt zonder de toestemming van *al* de verbondene Staten, zoodat, mogt de minderheid willen besluiten tot eene andere inrigting, wij de bevoegdheid zoude hebben ons aan den Bond te onttrekken; iets, hetgeen de regering, bood er zich eene gelegenheid toe aan, mede wenschelijk achten zou. Inmiddels had de regering aan de oproeping door Oostenrijk, als presidiale staat, aan haar nopens Limburg gerigt, ter bijwoning der te heropenen Bonds-vergadering te Frankfort, voldaan — doch onder de reserve van onzijdig te willen blijven, in het eventueel geval dat sommige der Bondsstaten de regtmatigheid der te Frankfort belegde Bonds-vergadering mogten willen betwisten. Krachtens die reserve had dan ook de regering, in den laatsten tijd, den gezant van Limburg gelast zich van verdere deelneming aan de Vergadering te onthouden. Ook had die gezant niet medegewerkt tot de interventie in Hessen. De regering had in deze geheele zaak niets meer gedaan dan wat door de tractaten en de bonds-acte was voorgeschreven; waar zij kon, had zij zich onthouden en teruggetrokken. Ten opzigte der vraag, door een der leden gedaan, of wij, voor Limburg, eenen gezant, naar de conferentiën van Dresden zouden zenden, antwoordde de regering, dat zij daartoe nog geene uitnoodiging had ontvangen; dat er eerst na bekomen uitnoodiging een besluit dienaangaande door de regering kan worden genomen, doch dat dit besluit vermoedelijk alsdan wel strekken zou tot voldoening aan de uitnoodiging, vermits men zich, door de alsdan te doene voorstellen aan te hooren, tot niets verbond. — Op het aangevoerde betrekkelijk de spoorweg-verbindingen, antwoordde de minister, dat hij eene verbinding tusschen de Oost- en Noordzee insgelijks voordeelig voor Nederland zou achten, doch dat dezelve vooralsnog buiten de bemoeijenis der regering lag. Dat de onderhandelingen met Pruisen betrekkelijk de verhouding van den Rijnspoorweg gestuit waren op Pruisens volstrekte weigering om het spoor te veranderen; ten gevolge waarvan de diplomatische bemoeijenis heeft opgehouden. — Ten dien aanzien schijnt het, helaas, dat wij den nuttigen tijd hebben verzuimd; dat België ons voorgekomen is, en Pruisen thans weinig drang gevoelt om zich aan ons aan te sluiten. — Omtrent het door den heer VAN HOËVELL beweerde belang, 't welk een tractaat met China voor ons opleveren zou, konden de minister van Buitenlandsche Zaken en de minister van Koloniën die, als meer met de Chinesche aangelegenheden belast, zijnen ambtgenoot daaromtrent ondersteunde, de beschouwingen des genoemden vertegenwoordigers' niet deelen. Wij hadden, meenden zij, reeds alles, wat wij door een tractaat konden verkrijgen, terwijl de sluiting van een tractaat de uitzending van een kostbaar gezantschap zou vorderen. In repliek daarop merkt de heer VAN HOËVELL aan, dat een traktaat ons meerdere zekerheid zou geven voor wat wij thans, uit gunst, bezaten; dat een traktaat de regten van Nederland's onderdanen in China en hunne mindere onderhevigheid aan Chinesche jurisdictie zou kunnen waarborgen; dat het althans in geen geval schadelijk zou kunnen zijn, en dat het eindelijk geene groote kosten behoefde aan te brengen, daar het volstrekt onnoodig was daartoe eenen bijzonderen gezant af te zenden.

Naar het schijnt zal de regering nu deze aangelegenheid in nadere overweging nemen. — Ten aanzien der gunstiger toelating onzer schepen in de havens van Zweden, waarop wij, volgens eenige sprekers, wier gevoelen door den minister beaamd w… regt hadden, gaf Zijne Exc. goede uitzigten … deelde wijders mede, dat er ook met de Vereeni… Staten van Noord-Amerika werd onderhandeld, … einde intrekking te erlangen der bepalingen, … gevolge waarvan onze scheepvaart, door de z… derlinge uitbreiding der uitgezonderde kustva… werd beperkt. — Tegenover de verwijten nopens de … traagde mededeeling onzer nieuwe scheepvaartwet… buiten 's lands, scheen de minister zich minder st… te gevoelen; hij vond het niet billijk, ja niet … vaardig, als men een zwak punt had gevonden … steeds »op dat punt te prikken, en weder te prik… en nogmaals te prikken." Na deze soort van … *culpâ* willen wij, voor ons, dus gaarne, wat … op het punt strijken, door de erkenning, dat, over… geheel, het antwoord Zijner Excellentie op de a… meene aanmerkingen der leden zeer bevredigend … doeltreffend was.

De algemeene beschouwingen afgeloopen zijnd… ging men over tot de behandeling der afzonderlijke … tikelen van het onderhavige hoofdstuk, en nadat … amendement van den heer VAN DER HEYDEN op ar… kel 1 voorgesteld, strekkende om de tafelgelden d… ministers te doen vervallen, ondersteund was gew… den door den heer STORM, op grond zijner meen… dat die intrekking den minister zelven welgeva… zou wezen, als hem ontheffende van de verpligt… om maaltijden te geven, bestreed Zijn Exc. dit am… dement weder op eene zegevierende wijze, met … zijde-stelling van wat hem persoonlijk voorde… of aangenaam zijn mogt, en uit het oogpunt … de waardigheid des ministers van Buitenlandsche Z… ken tegenover de vreemde diplomatie, in voege dat … amendement — met 42 tegen 20 stemmen geloo… wij, — afgewezen werd. Daarna werden … 1, 2, 3 en 4 zonder hoofdelijke stemming aan… nomen. Op art. 5, houdende het cijfer voor de b… tenlandsche zendingen, stelde de heer ZIJLKER als am… dement voor, dat cijfer met *f* 60,000 te verminder… Met zulk een' vreemden en met de contrôle der … mer weinig strookenden maatregel, kon de Verga… ring zich natuurlijk niet vereenigen, en met o… groote meerderheid werd het zonderling amendem… afgestemd. Daarna werd het artikel aangenomen… daarmede werd de zitting, die weder van 10 u… des morgens tot 5 uur des namiddags had geduur… besloten. De minister van Buitenlandsche Zak… kon, zeer voldaan over dezelve, naar zijne onge… duceerde tafel gaan.

Correspondentie.

Militaire geneeskundige dienst zal, zoo spoe… mogelijk, geplaatst worden.

— Het stuk, eindigende met de woorden: »… socialisme van vóór 1848 dagteekent," moet, … gens plaatsgebrek, tot een volgend nommer blij… liggen.

Waterhoogte te Arnhem.

18 Dec. 2 El 1 Palm 7 Duim; gew. 77 D. gev. 0…

De [illegible] courant is *f* 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels *f* 1.0… en [illegible] elken [illegible]gel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.